

Putovanje prema kružnom gospodarstvu

Sonja Polonijo

Što?
Zašto?

Podsjetimo se:

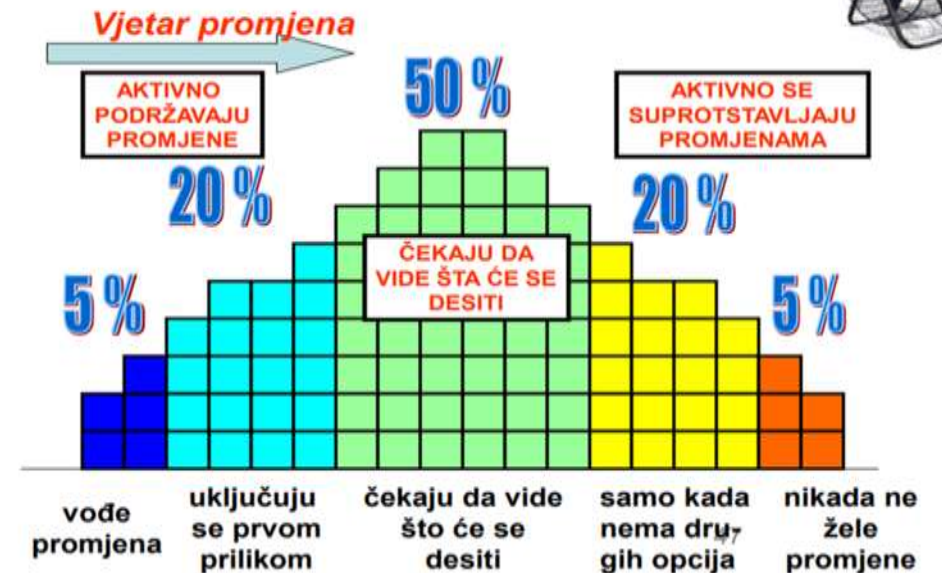
Što nije ekonomski
održivo, neće se
održati!

Temeljna struktura sustava javne usluge

Obveze JLS

- educiramo od 2004. (Zakon o otpadu)
- JLS su dužne platiti 1 javnu tribinu i 1 štampane materijale godišnje
 - na tribinu dolaze rijetki, osviješteni pojedinci
 - štampane materijale čitaju rijetki

Miješani komunalni otpad

- javna usluga = MKO kućanstava i nekućanstava
- po ZGO samo MKO se naplaćuje:
 - sva kućanstva plaćaju jednak OMJU, sva nekućanstva (i privatni iznajmljivači i sl.) plaćaju jednak OMJU, mogući popusti za dobro ponašanje (**veliki i mali jednako plaćaju**)
 - iz cijene se solidarno pokrivaju troškovi odvoza reciklabilnih frakcija
 - za pražnjenje kante jednakog volumena kućanstva i nekućanstva ne moraju plaćati jednaki iznos (**onečišćivač plaća?!?**)
- cijena CGO 150 – 200 €/t, deponije 70 – 120 €/t, landfill tax u 2025. godini 30 €/t

Cijena javne usluge

- OMJU određuje **gradsko vijeće** (licitacija naniže)
- cijena pražnjenja kante: prethodna suglasnost gradonačelnika

politička
cijena

Posljedice načina određenja cijena

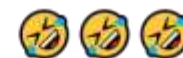

€

Lipanj						
P	U	S	Č	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

priuštiva cijena
2% prosječnog
dohotka
kućanstva???

„hipersocijalna cijena”?

Nekućanstvima (mali ugostitelji) je najjeftinije kuhinjski otpad bacati u zelenu kantu: nered, smrad, problematičan sastav otpada za CGO, nemogućnost kontrole.

Pokriće troškova javne usluge (ZGO)

Financiranje javne usluge

Članak 65.

(1) Usluge iz članka 64. stavka 3. podstavka 1. točaka 1., 2. i 4. i podstavaka 2. i 3. ovoga Zakona financiraju se iz sredstava prikupljenih naplatom cijene javne usluge i ugovorne kazne, a mogu se financirati iz proračuna jedinice lokalne samouprave i iz drugih izvora.

Biootpad

- djelomična mogućnost kontrole troškova kroz lokalnu obradu (kompostane)
 - regulativa komposta iz biootpada? Pravilnik o HR gnojidbenim proizvodima?
 - primjena na javnim zelenim površinama?
 - na obali infrastrukture **NEMA!**
-
- možemo li pojednostaviti?

Reciklabilne frakcije od kućanstava

- čistoća ovako sakupljenih materijala nije dovoljna oporabiteljima!
- sortiranje plastike? standard? trošak?
- **politička cijena** javne usluge suočava se s **tržišnom cijenom** sortiranja i recikliranja (što uopće može poći po zlu?)

TABLICA 1: REZULTATI SORTIRANJA ODVOJENO SAKUPLJENOG OTPADA U ŽUTOJ VREĆICI 2025. – POSTROJENJE ZELINA

Frakcija	Stvarno	Postotak samo reciklata (24 %)
HD – PE	2,9 %	12,1 %
LD - PE	11,0 %	45,8 %
PP	3,5 %	14,6 %
PET:		
transparentan	1,9 %	7,9 %
miješani	0,8 %	3,3 %
Tetra Pak	2,0 %	8,3 %
Fe	1,4 %	5,8 %
Al	0,5 %	2,1 %
Nečistoće	76,0 %	-
Ukupno	100 %	100 %

IZVOR: JADRANKO TOMAŠEVIĆ, TEHNOEKO KONFERENCIJA, POREČ 2025.

Žuti spremnik:
javna usluga

Ove rezultate potvrđuju i
iskustva drugih sortirnica u RH
(nereciklabilna plastika, ostale
nečistoće)

Ostali izvori financiranja javne usluge iz čl. 65.

- ugovorna kazna:
 - prekršaje je daleko teže dokazati nego npr. krađu struje ili vode
 - prekršaji su masovni, sitne pojedinačne vrijednosti – „skuplja pita od tepsije”
 - ovlasti ekopatrola, komunalnih redara i muke s GDPR-om
- proračun JLS:
 - preko 90% proračuna zadano je unaprijed, plaćanje odvoza otpada umjesto građana uglavnom nije prioritet
- ostali izvori:
 - još nisu profunkcionirali

Što učiniti da sektor (p)ostane održiv?

- Izmjene Zakona o gospodarenju otpadom:
 - način formiranja cijene javne usluge (OMJU: uz prethodnu suglasnost gradonačelnika kao i varijabilni dio cijene),
 - razgraničenje ovlasti komunalnih redara i inspektora zaštite okoliša (kriterij veličine prekršaja, a ne osobe prekršitelja),
 - pravedniji algoritam za izračun „poticajne naknade” (NE ukupna količina nepoželjnog MKO svih kategorija, nego samo kategorije „kućanstvo”)
- Kontinuirana komunikacija dionika sustava:
 - građani, komunalna poduzeća, JLS, Ministarstvo, Fond, CGO, reciklažeri i oporabitelji
- Kontinuirano praćenje problema u praksi i prilagodba rješenja („Problem Solving Oriented Thinking”)